

□ **Dilluns** (litúrgia de les hores: 1a setm.): 2Te 1,1-5.11b-12 / Sl 91 / Mt 23, 13-22 □ **dimarts**: 2Te 2,1-3a.14-17 / Sl 95 / Mt 23,23-26 ■ **dimecres**: 2Te 3,6-10.16-18 / Sl 127 / Mc 6,17-29 ■ **dijous**: 1Co 1,1-9 / Sl 144 / Mt 24, 42-51 ■ **divendres**: 1Co 1,17-25 / Sl 32 / Mt 25,1-13 ■ **dissabte** (□ Tortosa): 1Co 1,26-31 / Sl 32 / Mt 25,14-30 ■ **diumenge** vinent, XXII de durant l'any (lit. hores: 2a setm.): Dt 4,1-2.6-8 / Sl 14 / Jm 1,17-18.21b-22.27 / Mc 7,1-8.14-15.21-23.

DIUMENGE XXI DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del llibre de Josuè (Js 24,1-2a.15-17.18b)

En aquells dies, Josuè reuní a Siquem totes les tribus d'Israel, i cridà els ancians d'Israel, els seus caps, els seus jutges i els seus magistrats. Es presentaren tots davant Déu, i Josuè digué a tot el poble: «Si no us sembla bé de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar: els que adoreu els vostres pares quan vivien a la regió occidental de l'Eufrat, o els déus dels amorreus, al país dels quals viviu. Però jo i la meua família hem decidit d'adorar el Senyor». El poble respongué: «Mai de la vida no abandonarem el Senyor per adorar altres déus. El Senyor, el nostre Déu, és el qui ens va fer pujar amb els nostres pares de la terra d'Egipte, d'un lloc d'esclavatge; ell obrà davant els nostres ulls aquells grans senyals i ens guardà pertot arreu on anàvem, enmig de totes les nacions que havíem de travessar. També nosaltres, doncs, estem decidits a adorar el Senyor, que és el nostre Déu.»

▶ Salm responsorial (33)

R. *Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.*

Beneiré el Senyor en tot moment, / tindrè sempre als llavis la seva lloança. / La meua ànima es gloria en el Senyor; / se n'alegraran els humils quan ho sentin. R.

El Senyor es gira contra els malfactors / per esborrar de la terra el seu record. / Els ulls del Senyor vetllen pels justos, / escolta quan criden auxili. R.

Així que criden, el Senyor els escolta / i els treu de tots els perills. / El Senyor és a prop dels cors que sofreixen, / salva els homes que se senten desfets. R.

Els justos sofreixen molts mals, / però el Senyor sempre els allibera; / vetlla per cada un dels seus ossos, / no els podrà trencar ningú. R.

La malícia duu el malvat a la mort, / els qui detesten el just expiaran la seva culpa. / El Senyor rescata de la mort els seus servents, / i no acusarà els qui es refugien en ell. R.

La multiplicació dels pans. Mosaic bizantí

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes (Ef 5,21-32)

Germans, sotmeteu-vos els uns als altres per reverència a Crist. Que les esposes se sotmetin als seus marits, com tots ens sotmetem al Senyor, perquè el marit és cap de la seva esposa, igual que el Crist és cap i salvador de l'Església, que és com el seu cos. Per tant, així com l'Església se sotmet al Crist, les esposes s'han de sotmetre en tot als marits.

I vosaltres, marits, estimeu les esposes, tal com el Crist estima l'Església. L'estima tant, que s'ha entregat a la mort per ella, per santificar-la: l'han rentada amb el bany de l'aigua acompanyat de la paraula, i així ha pogut cridar a la seva presència una Església gloriosa, sense taques, ni arrugues, ni res de semblant, tota santa i immaculada. Igualment els marits han d'estimar l'esposa com el seu propi cos. El qui estima la seva esposa és com si s'estimés ell mateix. No hi ha hagut mai ningú que no estimés el seu propi cos. Tot-hom l'alimenta i el vesteix.

També el Crist es porta així amb la seva Església, perquè som membres del seu cos. Per dir-ho amb paraules de l'Esriptura: «Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva esposa, i, des d'aquell moment, ells dos formen una sola carn». És un misteri molt gran: ho dic de Crist i de l'Església.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 6,60-69)

En aquell temps, molts que fins aleshores havien seguit Jesús digueren: «Aquest llençatge és molt difícil! Qui és capaç d'entendre'l?»

Jesús coneixia interiorment que els seus seguidors murmuraven d'això, i els digué: «Us escandalitza això que us he dit? Què direu si veieu que el Fill de l'home puja on era abans? L'Esperit és el qui dóna la vida. La carn no serveix per res. Les paraules que jo us he dit són Esperit i són vida. Però entre vosaltres n'hi ha alguns que no creuen». Des del principi Jesús sabia qui eren els qui creien i el qui l'havia de traïr. Després afegí: «Per això us he dit abans que ningú no pot venir a mi si el Pare no li concedeix aquest do».

Després d'aquell moment, molts dels qui l'havien seguit fins aleshores l'abandonaren i ja no anaven més amb ell. Jesús preguntà als dotze: «Vosaltres també em voleu deixar?» Simó Pere li respongué: «Senyor, a qui aniríem? Només vós teniu paraules de vida eterna, i nosaltres hem cregut i sabem que sou el Sant de Déu.»

▶ Lectura del llibre de Josuè (Js 24,1-2a.15-17.18b)

En aquellos días, Josué reunió a las tribus de Israel en Siquén. Convocó a los ancianos de Israel, a los cabezas de familia, jueces y alguaciles, y se presentaron ante el Señor.

Josué habló al pueblo: «Si no os parece bien servir al Señor, escoged hoy a quién queréis servir: a los dioses que sirvieron vuestros antepasados al este del Éufrates o a los dioses de los amorreos en cuyo país habitáis; yo y mi casa serviremos al Señor.» El pueblo respondió: «¡Lejos de nosotros abandonar al Señor para servir a dioses extranjeros! El Señor es nuestro Dios; él nos sacó a nosotros y a nuestros padres de la esclavitud de Egipto; él hizo a nuestra vista grandes signos, nos protegió en el camino que recorrimos y entre todos los pueblos por donde cruzamos. También nosotros serviremos al Señor: ¡es nuestro Dios!»

▶ Salmo responsorial (33)

R. *Gustad y ved qué bueno es el Señor.*

Bendigo al Señor en todo momento, / su alabanza está siempre en mi boca; / mi alma se gloria en el Señor; / que los humildes lo escuchen y se alegren. R.

Los ojos del Señor miran a los justos, / sus oídos escuchan sus gritos; / pero el Señor se enfrenta con los malhechores, / para borrar de la tierra su memoria. R.

Cuando uno grita, el Señor lo escucha / y lo libra de sus angustias; / el Señor está cerca de los atribulados, / salva a los abatidos. R.

Aunque el justo sufra muchos males, / de todos lo libra el Señor; / él cuida de todos sus huesos, / y ni uno solo se quebrará. R.

La maldad da muerte al malvado, / y los que odian al justo serán castigados. / El Señor redime a sus siervos, / no será castigado quien se acoge a él. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios (Ef 5,21-32)

Hermanos:

Sed sumisos unos a otros con respeto cristiano. Las mujeres, que se sometan a sus maridos como al Señor; porque el marido es cabeza de la mujer, así como Cristo es cabeza de la Iglesia; él, que es el salvador del cuerpo. Pues como la Iglesia se somete a Cristo, así también las mujeres a sus maridos en todo.

Maridos, amad a vuestras mujeres como Cristo amó a su Iglesia. Él se entregó a sí mismo por ella, para consagrarla, purificándola con el baño del agua y la palabra, y para colocarla ante sí gloriosa, la Iglesia, sin mancha ni arruga ni nada semejante, sino santa e inmaculada. Así deben también los maridos amar a sus mujeres, como cuerpos suyos que son. Amar a su mujer es amarse a sí mismo.

Pues nadie jamás ha odiado su propia carne, sino que le da alimento y calor, como Cristo hace con la Iglesia, porque somos miembros de su cuerpo. «Por eso abandonará el hombre a su padre y a su madre, y se unirá a su mujer y serán los dos una sola carne».

Es este un gran misterio: y yo lo refiero a Cristo y a la Iglesia.

▶ Lectura del santo evangelio según san Juan (Jn 6,60-69)

En aquel tiempo, muchos discípulos de Jesús, al oírlo, dijeron: «Este modo de hablar es duro, ¿quién puede hacerle caso?»

Adivinando Jesús que sus discípulos lo criticaban, les dijo: «¿Esto os hace vacilar?, ¿y si vierais al Hijo del hombre subir a donde estaba antes? El espíritu es quien da vida; la carne no sirve de nada. Las palabras que os he dicho son espíritu y vida. Y con todo, algunos de vosotros no creen. «Pues Jesús sabía desde el principio quiénes no creían y quién lo iba a entregar. Y dijo: «Por eso os he dicho que nadie puede venir a mí, si el Padre no se lo concede.»

Desde entonces, muchos discípulos suyos se echaron atrás y no volvieron a ir con él. Entonces Jesús les dijo a los Doce: «¿También vosotros queréis marcharos?» Simón Pedro le contestó: «Señor, ¿a quién vamos a acudir? Tú tienes palabras de vida eterna; nosotros creemos y sabemos que tú eres el Santo consagrado por Dios.»

COMENTARI

L'eucaristia i els deixebles

Última escena del signe dels pans de l'evangeli de Joan: reacció dels deixebles de Jesús al discurs sobre el pa de la vida.

Els deixebles troben dur el missatge de Jesús sobre l'eucaristia i, com els jueus, es posen a murmurar.

El camí del creure és llarg i feixuc perquè, malgrat que la fe és un do («ningú no pot venir a mi si no li ho concedeix el Pare»), el creient ha de fer una opció fonamental de creure. Però Jesús encara ho posa més difícil: el fill de l'home, que ha davallat del cel, ha de tornar

a pujar allà on era abans. La referència a l'exaltació de Jesús no passa desapercebuda. És la resurrecció de Jesús el punt de partença de la fe. En l'evangeli de Joan és el moment del do de l'Esperit. Però cal acollir aquest Esperit lliurat per Jesús en la seva exaltació: «I inclinant el cap va lliurar l'Esperit.»

Tot això està dit amb l'afirmació de Jesús: «És l'Esperit el qui dóna vida; la carn no serveix de res. Les paraules que jo us he dit són Esperit i són vida». Són les paraules de Jesús il·luminades amb l'acció de l'Esperit el que dóna la veritable dimensió de la seva condició

terrenal (de la seva carn): «Quan vindrà l'Esperit Sant us farà recordar totes les meves paraules i us les farà comprendre» (14,26; cf. 16,13). El seguidor de Jesús ha de romandre en la seva paraula, l'ha de deixar ressonar en el seu interior, aleshores serà veritable deixeble i coneixerà la veritat i la veritat el farà lliure (8,31-32).

L'escena d'avui es tanca amb una referència als dotze. Sorpren constatar que els dotze només apareixen en aquest text en tot l'evangeli de Joan (cf. 20,24). Tanmateix, el grup és un ressò dels seguidors més propers de Jesús

en la tradició sinòptica. També la figura de Pere, força desdibuixada al llarg de l'evangeli de Joan (encara que rehabilitada en Joan 21), juga aquí el paper de portaveu dels dotze (com a Mc 8, 27-30).

La seva confessió de fe està formulada en termes joànics: «Senyor, a qui anirem, només tu tens paraules de vida eterna i nosaltres hem cregut i sabem que ets el Sant de Déu.» En l'evangeli de Joan creure és també conèixer. No hi ha veritable coneixement de Jesús sense la fe.

JESÚS DE NATZARET, PER BENET XVI

35. En Crist l'esperança s'ha fet realitat

Al final del discurs sobre el pa de vida, que parla expressament de l'encarnació de Jesús i destaca que es tracta de menjar i beure la «carn i la sang del Senyor», hi ha aquesta frase: «És l'Esperit qui dóna vida; la carn no serveix de res» (6,63).

Aquesta expressió pot recordar sant Pau: «El primer home, Adam, va ser un home terrenal, però el darrer Adam és Esperit que dóna vida» (1Co 15,45). Aquí no es treu res del realisme de l'encarnació. Se subratlla la perspectiva pasqual: aquesta carn només ens és accessible a través de la creu i a través de la transformació que causa la creu, i ens fica dins aquest procés de transformació. Cal que la devoció eucarística aprengui sempre més profundament aquesta gran dinàmica cristològica i còsmica.

En les religions del món, el pa ha estat punt de partida dels mites de mort i resurrecció de la divinitat, en els quals l'ho-

me expressava la seva esperança d'una vida després de la mort.

En Crist aquesta esperança s'ha fet realitat; Jesús està realment en la història. Podem visitar els llocs per on va passar. Podem sentir testimonis que ens diuen què va dir ell. Va morir i ressuscitar. Els mites de mort i resurrecció de la divinitat van esperar que Jesús arribés i en ell l'anhel es va fer realitat.

El mateix es pot dir del vi. Els pares de l'Església van anar encara més enllà en la interpretació del llenguatge amagat dels dons eucarístics. Només n'esmentaré un exemple. En el llibre que es coneix sota el nom de *Doctrina dels dotze apòstols o Didaché*, que es devia escriure pels volts de l'any 100, es prega sobre el pa destinat a l'eucaristia dient: «Així com aquest pa estava dispers per les muntanyes, que l'Església també, dels extrems de la terra, es reuneixi en el teu regne.»

Joseph Ratzinger-Benet XVI,
(*Jesús de Natzaret*, 1a part, Ed. Claret)

EL CRISTIANISME ARA I AQUÍ

La pregària: el diàleg interior

Al meu entendre, la pregària és un espai de trobada entre el temps i l'eternitat, entre el finit i l'infinit; és respiració en el sentit físic i metafòric del terme, percepció de la realitat que immediatament floreix en la lloança, en l'adoració, en l'acció de gràcies.

Quan prego prenc consciència de la vanitat de les coses, experimento la presència del Mestre interior que és plenitud. Sigui vocal, litúrgica o de qualsevol altra manera, la pregària té valor únicament si troba la seva constant inspiració en el misteri personal i concret de l'adhesió de fe. És un acte solitari i a la vegada comunitari.

També em sento part d'una comunitat que em sosté, m'anima i em salva del desert espiritual del món. La pregària em dilata, m'obre, em fa créixer espiritualment, em connecta amb allò més profund de la realitat, que brolla secretament i silenciosament del cor. En la pregària té lloc un esdeveniment únic: la Paraula del Mestre interior salva la infinita distància que separa Déu de l'home i aconsegueix teixir un pont entre dues ribes: la transcendència i la immanència, l'esfera divina i la humana. Preguar és fruit del descens de Déu, que ens ha donat la seva Paraula en el temps. Preguar és sobretot escoltar la Paraula.

La pregària ha d'anar acompanyada de l'acció per la justícia. Es tracta, en primer lloc, d'escoltar el que vol de mi el Mestre interior, d'aclarir què puc aportar en el món per fer-lo més just, més bell, més fratern, més culte, més noble; en definitiva, més humà. I, en segon lloc, es tracta de demanar força, energia interior per afrontar els obstacles i entrebancs que em trobaré per realitzar aquesta missió en el món. L'acció per la justícia dóna credibilitat a la comunitat cristiana, però aquesta acció necessita un aliment espiritual que, com la saba de l'arbre, la mantingui viva.

Francesc Torralba
(*Jesucrist 2.0*, Ed. Pòrtic (Grup 62))

SANTORAL

26. ✝ Diumenge XXI de durant l'any. Mare de Déu de la Font de la Salut. Sta. Teresa de Jesús Jornet (Aitona 1843 - Llíria 1897), vg., fund. Gnes. dels Ancians Desemparats (Barbastre, 1873), patrona de la gent gran; Mare de Déu de Czestochowa, a Jasna Góra, patrona de Polònia; sant Cesari d'Arles, bisbe; sant Zeferí, papa (199-217) i mr.; sant Balduí, monjo; beat Juníper Serra, prev. franciscà, de Petra (Mallorca), evangelitzador de Califòrnia.

27. Dilluns. Santa Mònica (Tagaste 331 - Òstia 387), mare de sant Agustí, patrona de les dones casades.

28. Dimarts. Sant Agustí (354-430), bisbe d'Hipona (Àfrica) i doctor de l'Església; sant Julià, màrtir (s. iv); sant Hermes, màrtir (s. ii).

29. Dimecres. Martiri de sant Joan Baptista, decapitat (s. i), venerat a Sebaste; santa Sabina, mr.; sant Adelf, bisbe.

30. Dijous. Sant Fèlix, prev. i mr. a Roma (s. iv), patró de Vilafranca del Penedès; sant Fiacre, ermità, patró de botànics i jardiniers; santa Joana Jugan, vg., fund. Germanetes dels Pobres (1839).

31. Divendres. Sant Ramon Nonat, rel. mercedari, dels primers, captiu a Algèria, cardenal, patró de Cardona; sant Nicodem, amic i seguidor de Jesús; sant Arístides, abat; sant Domènec de Val, noi mr. de Saragossa; sants Vicenç, Sabina i Cristeta, mrs., patrons d'Àvila.

1. Dissabte. Mare de Déu de la Cinta, apareguda, segons tradició, a la Catedral de Tortosa el 1178; Mare de Déu del Puig (València). St. Lleir o Lliceri, bisbe de Coserans (s. vi); St. Gil o Gili, abat, penitent a Núria; St. Artur, màrtir; Sta. Anna, profetessa; St. Llop, bisbe; Sta. Teresa-Margarida Reddi, vg. carmelitana; beat Josep Samsó (Castellbisbal 1887 - Mataró 1936), prev. i mr.

INTENCIONS DEL SANT PARE (setembre)

General: Que els polítics actuïn sempre amb honradesa, integritat i amor a la veritat.

Missional: Que augmenti a les comunitats cristianes la disponibilitat a l'enviament de missioners, sacerdots i laics, i de recursos concrets a les esglésies més pobres.

EN PAREJA

Evitar los equívocos

Ysiguiendo con nuestro empeño en hacernos felices, deberíamos ser plenamente conscientes de que, por lo general, tanto hom-

bres como mujeres buscan en la relación de pareja diferentes cosas, y por tanto pueden sentirse defraudados por cosas diferentes. Tenga presente que lo que se espera de una relación tiene gran importancia, porque ahí está la clave que determina el sentimiento de éxito o de fracaso.

Le propongo que aproveche usted este momento para plantearse —si no lo ha hecho antes— a modo de examen de conciencia: «¿Qué espero de mi matrimonio?» Y con la respuesta en la mano haga un balance de sus recursos para adecuarse a lo que usted desea. Si, como parece probable, hombres y mujeres se casan con distintas expectativas o esperan cosas diferentes del trato diario o de la relación sexual, es muy posible que aparezcan luego incomprensiones serias.

Está demostrado, por ejemplo, que hombres y mujeres hablan y escuchan de diferente manera, lo que puede causar grandes equívocos. Las mujeres buscan más un apoyo emocional que una solución práctica a los problemas que plantean a sus maridos; mientras que estos se empeñan en examinar al detalle la información que aportan sus esposas y así sacar soluciones prácticas de aplicación inmediata. Es decir, él busca la objetividad y la eficacia, mientras que ella se siente incomprendida, piensa que su pareja la considera una estúpida empeñada en complicarse la vida, no sigue el consejo y protesta. ¡Y ya la tenemos armada!

En la pareja, no pretendamos medirnos el uno al otro con el mismo rasero. Aceptémoslos como realmente somos. En nuestra mano está conseguir la felicidad de nuestro prójimo más próximo: nuestra pareja.

Dr. Paulino Castells
(*En pareja*, Ed. Planeta;
En pareja, Ed. Pòrtic)

ENTREVISTA

JAUME FLAQUER

Raons per creure

El Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia ofereix, a partir del 20 d'octubre i durant vuit dissabtes, el curs «Com creure avui», d'iniciació teològica, per «atendre la demanda de molts joves que volen creure i viure en Església, però que hi troben dificultats i senten que no saben donar raó del que creuen». Segons el seu coordinador i cap de l'àrea teològica de CJ, el jesuïta Jaume Flaquer, «hi ha molts joves cristians que tenen por de no saber respondre als seus amics quan els preguntin per la seva fe». El curs és una síntesi dels grans temes estudiats al llarg de la carrera de teologia; pretén ajudar a posar els fonaments d'una fe ben actual, i està obert també a no-creients o a persones d'altres religions que cerquin la raonabilitat del cristianisme (www.cristianismeijusticia.net).

Per què ha augmentat l'interès per la teologia entre els agnòstics o els no-creients?

Molta gent viu en recerca. Tant els que ens denominem creients perquè percebem la distància entre allò que som i allò que estem cridats a ser, com aquells que es denominen agnòstics. De fet, en l'interior de molts no-creients hi ha també un petit creient que de tant en tant l'inquieta preguntant: «I si fos veritat?», «i si tot tingués sentit?». Igualment, en la majoria de creients hi ha també un petit agnòstic que el traspasa dient: «I si el veritable Déu estigués més enllà de l'ídol que tu te n'has fet?». Necessitem, doncs, pensar la nostra fe.

En quins fonaments de la fe cristiana cal incidir entre els joves?

La nostra cultura postcristiana té sovint solament prejudicis sobre el cristianisme. De fet, el dóna normalment per sabut quan en realitat no coneix més que la caricatura que ofereixen certs mitjans de comunicació i l'ambient del carrer. És per això fonamental que els joves retrobin els evangelis i la Bíblia com una Paraula nova i sorprenent, i fer que descobreixin les seves riqueses. S'ha d'incidir a presentar la fe com un testimoniatge de vida, donador de vida, que parla al cor de la vida del jove i no simplement al seu intel·lecte.

Per què és important lligar espiritualitat i compromís?

L'espiritualitat sense compromís cau normalment en el narcisisme i el compromís sense espiritualitat deriva sovint en ideologia. El primer cau sota la condemna de Jesús dels qui només diuen «Senyor, Senyor», i el segon sota la denúncia de sant Pau d'aquells que llicen el seu cos a les flames però no tenen amor.

Òscar Bardaji i Martin

Per publicar notícies, les podeu enviar a: mcs.bisbatlleida@gmail.com / Per publicar dades a l'agenda, les podeu enviar a: agenda.bisbatlleida@gmail.com

Per col·laborar econòmicament amb la Delegació de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Lleida: Banco Sabadell-Atlàntico: 0081-0455-94-0006223737